

слід розділяти критерії на фінансово-економічні показники діяльності підприємства, технічні, вартісні, експлуатаційні показники нашої інформаційної системи, а також набір критеріїв для порівняльної оцінки цих показників. Наступним етапом є саме експертне оцінювання.

При цьому особливу увагу слід звернути на вибір, формування груп експертів, умови репрезентативності відповідних вибірок та інші засоби забезпечення достовірності та обґрунтованості результатів. Можливо, для різних груп критеріїв буде необхідно проводити окремі експертні дослідження з різними групами опитуваних, це також залежить від спрямованості вирішуваних досліджуваної інформаційною системою виробничо – комерційних завдань.

На завершення, над моделлю проводяться чисельні експерименти і, після коректування можна отримати практичний інструмент управлінських рішень та оцінювання перспективності використання інформаційної системи на підприємстві при певних вихідних умовах, ресурсах і обмеженнях [3].

Особливо слід зупинитися на виборі, визначенні структури, взаємозв'язків та ієрархії критеріїв оцінювання ІТ, планованих до впровадження. Важливим є питання, з чіткої точки зору необхідно провести оцінювання – від цього суттєво залежить набір, важливість, способи оцінювання критеріїв. Так можна припустити, що для розробників інформаційних систем найбільш важливими будуть такі показники як вартість і тривалість розробки, необхідність і кваліфікація трудових ресурсів, передбачувана конкурентоспроможність розробленої системи на ринку програмного забезпечення, потенційний обсяг ринку (наявність клієнтів, замовників), сегменти впровадження та просування, можливості після продажною взаємодії з клієнтами, тощо.

Для замовників (покупців) ІС на перший план виступають такі показники як вартість покупки, установки, супроводу в процесі експлуатації, перспективних можливостей і витрат у разі модернізації в майбутньому. У специфічних випадках найважливішими стають надійність, захищеність, стабільність роботи в будь-яких можливих умовах, технічна та економічна безпека роботи системи та інформації в ній.

Важливим є також функціональність системи, необхідність і величина додаткових витрат на забезпечення її праездатності, а саме – на інфраструктуру (будівлі, приміщення, лінії комунікації, обладнання забезпечення температурних режимів, електричне живлення, тощо). Для кінцевих користувачів, які безпосередньо взаємодіють з інформаційною системою, на перший план висуваються зручність роботи (простота інтерфейсу користувача), легкість освоєння (навчання), мінімізація вимог до рівня професійної підготовки (у відповідній господарській області) для роботи з системою. Відповідно, моделювання оцінювання інформаційних систем для цих груп буде використовувати в першу чергу вищезазначені критерії.

Іншим аспектом моделювання є обставини та умови, в яких приймаються рішення (відбувається власне оцінка) [4].

У певні періоди часу, в різних економічних умовах при необхідності досягнення певних бізнес-цілей, вирішення специфічних комерційних завдань, значення різних критеріїв оцінювання один щодо одного міняється.

У конкретних практичних умовах одні характеристики інформаційної системи можуть ставати надзвичайно важливими, а інші – навпаки малозначними, якими можна знехтувати.

Література:

1. Дорохов О.В., Дорохова Л.П., Золотарьова І.О. Оцінювання корпоративних інформаційних систем на основі нечіткого моделювання // Матеріали І міжнар. наук.-метод. конф. "Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці", 1-4 квітня 2009. – Чернівці: Друк-Арт. – 2009. – С.161-163.
2. Золотарева І.А. Методи оцінки ефективності інформаційно-технологічних проектів. // Управління розвитком: Збірник наукових робіт – Харків., 2008. – № 14. – С. 70-71.
3. Zolotarova I, Khodyurevskaya A. Problems of IT economic efficiency estimation. / I. Zolotarova, A. Khodyurevskaya // Управління розвитком: Збірник наукових робіт – Харків., 2008.- № 14.-С.86-87.
4. Дорохов О.В., Дорохова Л.П. Основи нечіткого моделювання впливу факторів зовнішнього середовища на функціонування підприємств // Збірник наукових праць Харківського університету повітряних сил – Х., 2008, – Вип. 2(17). – С. 124-127.

Калантай А. М.

викладач

ДВНЗ «Українська академія банківської справи»

м. Суми, Україна

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Одним із шляхів розвитку економіки України є вибір інноваційного напрямку розвитку, що спрямовує орієнтацію на розвиток секторів економіки, пов'язаних з інноваційними змінами.

Згідно з вимогами часу основою стратегічного курсу розвитку України, її визначальними пріоритетами мають стати розробка й реалізація державної політики, спрямованої на структурну модернізацію господарського комплексу, якнайшвидший його перехід на інноваційний шлях розвитку і становлення України як високотехнологічної держави. На зміну традиційній діючій концепції конкурентоздатності держави, орієнтованій на обсяги, питому вагу та темпи зростання ВВП, приходить поняття перспективної конкурентоспроможності, яка визначається рівнем використання нових технологій.

Мета державного регулювання на кожному історичному етапі розвитку економіки залежить від багатьох обставин і, в першу чергу, від ступеня загального розвитку економіки. Класичний набір цілей державного регулювання економічно розвинених країн передбачає наступні складові: економічне зростання; повну зайнятість; економічну ефективність; стабільний рівень цін; економічну свободу; справедливий розподіл доходів; економічну забезпеченість; збалансованість зовнішньоекономічних відносин [4, с. 241-247].

Відносно ефективної державної підтримки інноваційного розвитку можна говорити тільки тоді, коли державі не доведеться самостійно здійснювати пошук розробників нової продукції та технологій з метою комерціалізації останніх, а винахідники і вчені будуть самостійно приходити в державні структури з питання комерціалізації своїх розробок як в саму надійну, вигідну для них і ефективну для держави інстанцію. Тому на перший план виходить проблема підготовки сучасної молоді, зміни політики уряду і спрямування її на розвиток творчих здібностей людей, повернення кваліфікованих спеціалістів з-за кордону. Але це поки що питання майбутнього. Сьогодні державна політика має чітке спрямування на інноваційний розвиток країни, дуже актуальні питання комерціалізації науково-технічних розробок [1, с. 118-122]. Державна інноваційна політика здійснюється за такими напрямками: сприяння зростанню інноваційної активності, що забезпечує підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції; орієнтація на пріоритетну підтримку інновацій, які становлять основу сучасного технологічного прогресу; узгодження державної інноваційної політики з ефективним функціонуванням конкуренції в інноваційній діяльності, захистом інтелектуальної власності; сприяння розвитку інноваційної діяльності в регіонах України, міжрегіональному і міжнародному трансферту технологій, міжнародному інвестиційному співробітництву, захист інтересів національного інноваційного підприємництва.

До основних методів реалізації державної інноваційної політики можна віднести такі:

- підтримка і прямиї розвиток науково-технічної сфери;
- надання розробникам, виробникам і фірмам, які впроваджують інноваційний продукт, безпроцентних позик за рахунок коштів Державного інноваційного фонду та інших цільових фондів;
- створення приватних інноваційних фондів, що користуються значними податковими та кредитними пільгами; розробка та впровадження системи податкових пільг для виробників інноваційного продукту;
- створення системи атестації інноваційної продукції, що включає: розробку методик і систем атестації продукції, що надаватимуть право виробникам такої продукції користуватися податковими пільгами;
- створення державної інформаційної інфраструктури розвитком загальнонаціональної інформаційної мережі з приєднанням до світових мереж;
- зниження державного патентного мита для індивідуальних винахідників;
- розвиток та підтримка системи освіти у формі повного або часткового утримання закладів загальної та вищої освіти, спеціальної фахової підготовки, системи підвищення кваліфікації;
- створення сприятливого правового середовища для інноваторів: розвиток державного патентного права, правничих засад виробництва та споживання якісної продукції, системи стандартизації виробництва та окремих видів продукції, дозвіл на тимчасову монополію інноватора;
- забезпечення сприятливих умов для міжнародної інвестиційної діяльності; захист прав та інтересів вітчизняних інноваторів у міжнародній кооперації праці;
- прискорення амортизації та інші амортизаційні пільги;
- державне замовлення та закупівля інноваційної продукції.

При цьому, значні диспропорції, пов'язані з невизначеністю державної політики в розвитку інноваційної діяльності, відсутність цільових програм підтримки проєктів у пріоритетних галузях економіки, зруйнуванням «де-факто» статусу вільних економічних зон, попри задекларовані принципи, є чинниками, які призвели до низки проблем, серед яких слід зазначити [3, с. 53]:

- відсутність механізму персонального супроводу стратегічних інвесторів;
- відсутність економічного ефекту від використання державних активів;
- відсутність проєктів державно-приватного партнерства;
- критично низька поінформованість в світі про Україну та її економічний потенціал.

Виходячи з цієї низки проблем, важливим є принцип забезпечення єдності стратегічного й поточного державного регулювання. Стратегічне державне регулювання має

загальнодержавне значення. Його мета — збереження економічного й соціального стратегічного курсу держави, який закладається до програми реалізації реформ, національних, цільових, комплексних та інших програм. З метою додержання стратегічного курсу державою складається й контролюється перелік ресурсів, які мають стратегічно важливе значення. Поточне державне регулювання має на меті забезпечити реалізацію стратегічного курсу в умовах конкретної економічної й політичної ситуації, що зумовлює гнучкість системи державного впливу. Оперативне поточне державне регулювання спирається на податкову політику, емісійну, кредитну, бюджетну, соціальну та інші види економічної політики. У межах поточного регулювання Уряд України формує державний бюджет, визначає основні напрями податкової політики, а також характер зовнішньоекономічної політики (шляхом розробки митних тарифів, експортних квот тощо). Усі ці складові частини державного управління економікою мають бути взаємопов'язані й здійснюватися систематично, аби забезпечити реалізацію стратегічного курсу держави. Важливим принципом державного регулювання є дотримання вимог матеріально-фінансової збалансованості задля забезпечення ресурсного потенціалу суспільства, регулювання фінансових потоків (гроші, зобов'язання за кредитом, акції, цінні папери тощо).

Інноваційна політика є частиною економічної й спрямована на забезпечення ефективності інноваційної діяльності. Стратегія й механізми реалізації державної інноваційної політики, як правило, визначаються її законодавчими та урядовими структурами. Орієнтація на суто ринкові механізми розвитку та подолання кризових явищ в національних економіках, як свідчить світовий досвід (США часів великої депресії, Німеччина та Японія в повоєнні роки), безперспективна. На Заході державне втручання в інноваційну сферу стало нормою, і його методи постійно вдосконалюються. Основною метою такого втручання є забезпечення сталого економічного розвитку, підтримка низького рівня інфляції, високої інноваційної активності й зайнятості [2, с. 170].

За даними експертної оцінки, основними факторами, що перешкоджають технологічним інноваціям в Україні є: нестача власних грошових коштів (40%), низький рівень науково-технічного прогресу (27%), висока вартість технологічних інновацій (16%). Проведений аналіз інноваційної діяльності свідчить, що головною причиною низької активності вітчизняних підприємств є відсутність мотивації до організації високопродуктивних інновацій. Інноваційна діяльність є малопробудливою (низькорентабельною) та більш ризикованою, порівняно з іншими видами діяльності.

Визначальним фактором рушієм розвитку ринку України є вибір інноваційного напрямку розвитку в діяльності підприємств і країни в цілому і невід'ємною умовою входження у світову економічну систему. Але для цього необхідно, по-перше, здійснити на державному рівні систему цілеспрямованих заходів для створення економічних можливостей і передумов формування стимулюючих інноваційний процес заходів, в тому числі подолати відсутність дійової політики державного регулювання та фінансової підтримки інноваційної діяльності; а, по-друге, створити ефективні методики обліку інноваційної діяльності та її аналізу всередині підприємств.

Література:

1. Гальчинський А.С., Гесьч В.М., А. К. Кнах А.К., Семиноженко В.П. Інноваційна стратегія українських реформ / — К.: Знання України, 2002.— 326 с
2. Кузьмін О.Є., Князь С.В., ін. Інвестиційна та інноваційна діяльність: Монографія. — Львів: ЛБІ НБУ, 2003. — 233 с.
3. Микитюк П.П. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. — Тернопіль:Економічна думка, 2006. — 295 с.
4. Морозов Ю.П. Инновационный менеджмент. Учеб. пособие для вузов.-М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. — 446 с.

Калантай, А.М. Актуальні проблеми системи державного регулювання та менеджменту інноваційної діяльності [Текст] / А. М. Калантай // Роль фінансово-кредитного механізму у розвитку економіки країни: матеріали XXIII Міжнародної науково-практичної конференції, 1-2 березня 2013 р., м. Львів.- Львів: ЛЕФ, 2013. — С. 66-68.